

Пропозиції

Державної служби фінансового моніторингу України до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» щодо ризик орієнтовного підходу при здійсненні первинного фінансового моніторингу за ініціативою Дубінського О.А. реєстраційний номер 9269-1 від 17.05.2023 до першого читання

1. Державною службою фінансового моніторингу України проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» щодо ризик орієнтовного підходу при здійсненні первинного фінансового моніторингу (далі – Законопроект) не підтримується.

2. За результатами опрацювання Законопроекту Держфінмоніторинг пропонує врахувати нижчевикладене.

Пунктами 1 - 4 частини тринадцятої статті 11 діючого Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон про запобігання) суб'єктів первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ) зобов'язано під час належної перевірки стосовно клієнтів, які (бенефіціарні власники яких) є політично значущими особами, членами їх сімей та особами, пов'язаними з політично значущими особами, здійснювати ряд додаткових заходів.

Зокрема, це одержання дозволу керівника СПФМ для встановлення (продовження) ділових відносин, проведення (без встановлення ділових відносин) фінансових операцій на суму, що дорівнює чи перевищує суму, визначену частиною першою статті 20 Закону про запобігання (незалежно від того, проводиться така фінансова операція одноразово чи як кілька фінансових операцій, що можуть бути пов'язані між собою), здійснення на постійній основі поглибленого моніторингу ділових відносин тощо.

Разом з цим, підпунктом 3 пункту 2 розділу I Законопроекту пропонується доповнити частину тринадцяту статті 11 Закону про запобігання новими абзацами, якими конкретизувати її положення.

А саме, передбачити, що СПФМ не повинен вживати щодо політично значущої особи, членів її сім'ї та осіб, пов'язаних з нею, заходів, передбачених пунктами 2 – 4 частини тринадцятої статті 11 Закону про запобігання за сукупності двох таких умов:

у разі коли з часу припинення виконання політично значущою особою значущих публічних функцій пройшло більше 12 місяців;

обсяг фінансових операцій такої особи протягом будь-яких наступних 12 місяців менше за суму, визначену частиною першою статті 20 Закону про запобігання.

Водночас, згідно з нормами статті 22 Директиви (ЄС) 2015/849 у разі, якщо політично значуща особа більше не виконує важливої публічної функції в державі-члені або третій країні або важливої публічної функції в міжнародній організації, зобов'язані особи (СПФМ) повинні принаймні протягом 12 місяців враховувати тривалий ризик, що його являє собою така посадова особа, та вживати відповідних та чутливих до ризику заходів, поки ця особа не вважатиметься такою, що більше не є джерелом ризику, притаманного публічним посадовим особам.

Крім того, діючою редакцією абзаців восьмого-одинадцятого частини тринадцятої статті 11 Закону про запобігання визначені критерії за якими оцінюються ризики, що залишаються властивими політично значущим особам, навіть якщо вони перестала виконувати визначні публічні функції, та які відповідають ризикам, визначеними Керівництвом FATF «Публічні посадові особи».

Таким чином, визнання особи такою, що не несе ризик, притаманний політично значущим особам, не повинно залежати від обсягу здійснюваних нею фінансових операцій, а повинно ґрунтуватись на результатах оцінки ризиків, які становить така особа, в тому числі враховуючи рівень впливу, що особа може ще мати, обсяг повноважень, якими вона була наділена, зв'язок між минулими та чинними повноваженнями тощо.

Отже, прийняття Законопроекту у запропонованій редакції призведе до недотримання міжнародних стандартів у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, в тому числі включаючи і Директиву (ЄС) 2015/849.

Крім того, необхідно зазначити, що даний Законопроект внесений як альтернативний до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» щодо приведення термінології у відповідність із міжнародними стандартами (р.н. 9269 від 03.05.2023), який, в свою чергу, містить положення щодо регулювання одних і тих же суспільних відносин і в повній мірі враховує вимоги Директиви (ЄС) 2015/849.

**Голова Державної служби
фінансового моніторингу України**

Ігор ЧЕРКАСЬКИЙ